

हिंदुहृदयसम्राट शिवसेनाप्रमुख
बाळासाहेब ठाकरे निराधार
स्वावलंबन योजना राबविणेबाबत....

महाराष्ट्र शासन गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: एमव्हीआर ०११६/प्र.क्र.१५/परि-२
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक: २१ जानेवारी, २०१६.

वाचा :-

- १) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. एससीवाय १२०५/प्र.क्र.१८९/म-७, दि. १९.१२.२००५.
- २) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. एससीवाय १२०५/प्र.क्र.१८९/म-७, दि. २२.०१.२००६
- ३) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. एससीवाय २०१५/प्र.क्र.११९/म-७ (भाग-१), दि. २४.०७.२०१५

प्रस्तावना :-

राज्यातील काही भागातील टंचाई, गारपीट, अवकाळी पाऊस इत्यादी नैसर्गिक आपत्ती, कर्जबाजारीपणा व कर्ज फेडीचा तगादा या कारणांमुळे झालेल्या शेतकरी आत्महत्तेप्रकरणी मयत शेतकऱ्यांच्या कुटुंबीयांस शासनाकडून तातडीची मदत म्हणून रु. १.०० लक्ष एवढे सानुग्रह अनुदान देण्यात येते. त्याचप्रमाणे शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या रोखण्यासाठी महसूल व वन विभागाच्या दि.२४.०७.२०१५ च्या शासन निर्णयान्वये विशेष मदतीचा कार्यक्रम शासनाच्या विविध विभागामार्फत राबविण्यात येत आहे. सदर शासन निर्णयानुसार कौशल्य विकास व उद्योजगता विभागामार्फत रोजगाराभिमुख कौशल्य विकास कार्यक्रम राबविण्याची तरतूद करण्यात आली आहे. शासनामार्फत आत्महत्तेप्रकरणी मयत शेतकऱ्यांच्या वारसांना रु. १.०० लक्ष एवढी तातडीची मदत सानुग्रह अनुदान म्हणून देण्यात येत असली तरी अशा कुटुंबामधील कर्ता पुरुष मयत झाल्याने अशा मयत शेतकऱ्यांच्या परिवारास चरितार्थाचे कायमस्वरूपी साधन उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने अशा मयत शेतकऱ्यांच्या विधवा महिलांना विशेष बाब म्हणून ऑटोरिक्षा परवाने वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. यासंदर्भात बुलढाणा अर्बन को. ऑप. क्रेडीट सोसायटी यांनी आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्यांच्या विधवांसाठी ऑटोरिक्षाकरीता १००% कर्जपुरवठा करण्याची तयारी दर्शविलेली आहे. वरील बाबी विचारात घेऊन शासनाने खालीलप्रमाणे “हिंदुहृदयसम्राट शिवसेनाप्रमुख बाळासाहेब ठाकरे निराधार स्वावलंबन योजना” राबविण्याचा निर्णय घेतलेला आहे.

शासन निर्णय:-

आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्याच्या विधवा पत्नीसाठी नियमित उत्पन्नाचे साधन उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने एक विशेष बाब म्हणून विधवा पत्नीच्या नावे ऑटोरिक्षा परवाना वितरीत करण्यास हिंदुहृदयसम्राट शिवसेनाप्रमुख बाळासाहेब ठाकरे निराधार स्वावलंबन योजनेद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे. सध्या राज्यात नवीन ऑटोरिक्षा परवाने जारी करण्यावर दि.२६.११.१९९७ च्या अधिसूचनेद्वारे मुंबई, ठाणे, पुणे, नागपूर, सोलापूर, नाशिक व औरंगाबाद या शहरांमध्ये घातलेले निर्बंध विचारात घेऊन राज्यातील प्रादेशिक परिवहन प्राधिकरणांनी निर्णय घेऊन त्यांच्या क्षेत्रामध्ये नवीन ऑटोरिक्षा परवाने जारी करण्याबाबत घातलेले निर्बंध आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्यांच्या विधवा पत्नींच्या बाबतीत या शासन निर्णयान्वये शिथील करण्यात येत आहेत.

२. ऑटोरिक्षा खरेदी करण्यासाठी अशा विधवा महिलांकडे आर्थिक तरतूद नसल्याची बाब विचारात घेवून त्यांना शंभर टक्के कर्ज पुरवठा होणे आवश्यक आहे. सदर कर्ज पुरवठा राज्यातील वित्त पुरवठा करणाऱ्या बँका व तत्सम वित्त संस्थांकडून करण्यात यावा.

३. सदर योजनेसाठी लाभार्थी निवड करण्यासाठी या शासन निर्णयाच्या दिनांकापूर्वी ज्या आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्यांच्या कुटुंबास शासनाने तातडीची मदत मिळण्यासाठी पात्र कुटुंब म्हणून घोषित करून महसूल व वन विभागाच्या संदर्भाधीन दि.१९.१२.२००५ आणि दि.२२.०१.२००६ च्या शासन निर्णयानुसार रु. १.०० लक्ष सानुग्रह अनुदान देण्यात आले आहे वा त्यासाठी पात्र ठरविले आहे, अशाच शेतकऱ्यांच्या विधवा ऑटोरिक्षा परवाना मिळण्यासाठी पात्र राहतील.

४. ऑटोरिक्षा परवाना जारी करताना परवाना धारकांकडे ऑटोरिक्षा लायसन्स व बॅज असणे आवश्यक आहे. तथापि या विशेष योजनेद्वारे आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्यांच्या विधवांसाठी जारी करण्यात येणाऱ्या परवान्यांच्या बाबतीत अशा विधवांना या अटीमधून सूट देण्यात येत आहे.

५. सदर ऑटोरिक्षा स्थानिक प्रादेशिक परिवहन प्राधिकरणाने मान्यता दिलेल्या इंधनावर चालणाऱ्या राहतील.

६. अशा आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्यांच्या कुटुंबास शासनाने दिलेल्या रु.१.०० लक्ष सानुग्रह अनुदानापैकी पोस्ट / बँकेच्या मासिक प्राप्ती योजनेमध्ये जमा असलेली सत्तर हजार रुपयांची ठेव रक्कम बँकेकडून कर्जपुरवठा घेताना सदर लाभार्थी कर्जासाठी हमी म्हणून वापरू शकतील.

७. सदर योजनेद्वारे विधवा महिलांना परवाना वितरीत केल्यानंतर त्याबाबतचे पालकत्व संबंधित स्थानिक प्रादेशिक / उपप्रादेशिक परिवहन अधिकाऱ्यांकडे राहिल. त्यांनी सदर ऑटोरिक्षा चालविण्यासाठी पात्र व्यक्तींची अथवा त्रयस्त व्यक्तींची निवड करण्यासाठी विधवा महिला परवाना धारकांना मदत / मार्गदर्शन करावे. त्याचबरोबर अशा व्यक्तींद्वारे परवाना धारकांसोबत ठरविलेली रक्कम परवाना धारकांच्या बँक खात्यात दररोज जमा होत असल्याबाबत त्यांनी लक्ष ठेवावे. तसेच शक्यतो सदर व्यक्तीस / त्रयस्त व्यक्तीस अशा परवाना धारकाने घेतलेल्या ऑटोरिक्षाच्या कर्जाबाबत जामीनदार म्हणून नियुक्त करावे.

८. उपरोक्त योजना सदर शासन निर्णय जारी केल्याच्या दिनांकापासून सुरु होईल आणि या शासन निर्णयातील परिच्छेद क्रमांक ३ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे फक्त या दिनांकापूर्वी शासनाने पात्र लाभार्थी म्हणून घोषित केलेल्या कुटुंबास लागू राहिल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०१२११२०३३६८५२९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरी साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रकाश साबळे)

शासनाचे उपसचिव

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) सर्व मा. मंत्री / मा.राज्यमंत्री, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. अध्यक्ष, विधानसभा यांचे खाजगी सचिव, विधान भवन, मुंबई
- ५) मा. सभापती, विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, विधानभवन, मुंबई
- ६) मा. उपाध्यक्ष, विधानसभा यांचे खाजगी सचिव, विधानभवन, मुंबई
- ७) मा. उपसभापती, विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, विधानभवन, मुंबई

- ८) मा. विरोधी पक्षनेता (विधानसभा) यांचे खाजगी सचिव, विधानभवन, मुंबई
- ९) मा. विरोधी पक्षनेता (विधानपरिषद) यांचे खाजगी सचिव, विधानभवन, मुंबई
- १०) मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ११) अपर मुख्य सचिव, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२) प्रधान सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १३) प्रधान सचिव (विशेष), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १४) परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- १५) सर्व पोलीस आयुक्त
- १६) सर्व जिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष, प्रादेशिक परिवहन प्राधिकरण
- १७) सर्व पोलीस अधीक्षक
- १८) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
- १९) सर्व मा. संसद सदस्य (महाराष्ट्र राज्य)
- २०) सर्व मा. विधानमंडळ सदस्य
- २१) सर्व प्रादेशिक परिवहन अधिकारी
- २२) सर्व उपप्रादेशिक परिवहन अधिकारी
- २३) निवडनस्ती (परिवहन-२)